

DZIENNIK BERLIŃSKI

wychodzi codziennie
oprócz niedziel i świąt

Adres redakcji i administracji
BERLIN W. Schillerstrasse 51,
Telefon: Bismark 7546.

Posiłkowe konto czeskiego: Berlin NW 7, nr. 4208

EKSPEDYCJA: Byłom OS. (Beuthen OSJ Kurfürstenstr. 19)

Cena abonamentu na pocztę miesięcznie 1,85 mk.
Wysyłka pod opaską w Niemczech 2,75 mk. miesięcznie.
Abonament w agencjach 1,85 mk. miesięcznie.
Cena ogłoszeń w Niemczech
— Za 1 milimetr ośmiokrotny 10 feników.

Rok XXXII

Wtorek, 6-go marca 1928

Nr. 54

Postępowanie wobec mniejszości polskiej.

(C. P.) Niejednokrotnie wskazywaliśmy na fakty, że państwowe władze pruskie w rozmaity sposób starają się uniemożliwić rozwój towarzystw polskich. Jeszcze w żywej pamięci mamy zakaz komisarza Erbta z Kargowy (Unruhstadt), który Towarzystwu Robotników Polskich w Nowem Kramsku zakazał odegrania Jaselek, o ile towarzystwo nie dostarczy sztuki w tłumaczeniu niemieckim. Aczkolwiek postępowanie władz, a szczególnie komisarza Erbta, było zupełnie bezprawne, potrzeba było dopiero całego roku starań i zabiegów, aby umożliwić jej odegranie.

Gdy rozchodzi się o Polaków, to władze postępowanie swe opierają na przepisach prawa krajowego, które istnieje już od 135 lat wstecz i prawdopodobnie tylko wobec Polaków znajduje swoje zastosowanie. W ostatnim czasie widzimy, że w postępowaniu władz jest jakby jakiś ogólny system. Bo nie dosyć, że żąda się dostarczenia niemieckiego tłumaczenia polskich sztuk teatralnych na terenach „zagrożonych”, ale czyni się to nawet w stolicy republiki niemieckiej w Berlinie. Polskie Towarzystwo Przemysłowców w Szpandawie zamierzało dnia 18-go stycznia b. r. urządzić dla swych członków zabawę i odegrać małą humoreskę „Jeden z nas musi się ożenić.” Dnia 15-go stycznia otrzymuje zarząd towarzystwa przez wachmistrza Dein'a zakaz odegrania sztuki, o ile się jej nie przedłoży w tłumaczeniu niemieckim. Równocześnie poinformowała policja właściciela lokalu, w którym zabawa się odbyć miała, by lokalu odmówił, o ile towarzystwo nie otrzyma zezwolenia policji.

Takie bezprawne traktowanie polskiego Towarzystwa Przemysłowców ze strony policji w Szpandawie zdarzyło się nie poraz pierwszy. Już roku ubiegłego we wrześniu, kiedy towarzystwo również zamierzało odegrać sztukę teatralną, policja postąpiła sobie w podobny sposób. Kiedy sztuka teatralna i wszystko do jej odegrania było przygotowane, na dwa dni przed odegraniem otrzymał zarząd towarzystwa następujące doniesienie:

Berlin, dnia 2. września 27.

Prezydent policji. Oddział II
II T. h. 2. 27.

Do Towarzystwa Polskich Przemysłowców
na ręce p. Kazimierza Minierskiego
Berlin - Szpandawa
Lynestr. 17.

Przeciw odegraniu sztuki teatralnej w lokalu Parku Miejskiego, Berlin - Szpandawa, Schönwalder-Chaussee 1-2, dnia 4-go b. m. wyjątkowo z zastrzeżeniem każdorazowego odwołania sprzeciwu nie podnoszę, jeśli przepisy policyjne z dnia 2 maja 1909 przestrzegane będą. Szczególnie należy wypełnić następujące żądania:

1. Wszelkie wyjścia muszą być podczas przedstawienia 1 metr oddalone a krzesła same muszą być tak umocnione, by się nie przesuwały.
2. Wszelkie wyjście muszą być podczas przedstawienia otwarte i zaopatrzone w przepisowe i konieczne oświetlenie.
3. Do dekoracji wolno użyć jedynie przedmiotów niepalnych.

(—) Bähnisch.

Ponieważ towarzystwo powyższych żądań spełnić nie mogło, więc policja w ostatniej chwili przed odegraniem sztuki przesyła zarządowi towarzystwa telegraficznie następujący zakaz:

Niedzielne wybory polskie.

Rozpoczęte o godzinie 9 rano wybory do Sejmu na całym terytorium Rzeczypospolitej zakończyły się o godzinie 9 wieczór punktualnie. We wszystkich 64 okręgach przebieg wyborów cechowała powaga i niezwykle spokoj. Drobnie zajścia, jakie tu i ówdzie wynikły, na tle agitacji list konkurencyjnych nie przybrały groźniejszych form, tak, że policja prawie nigdzie nie wkraczała.

Ludność całego państwa godnie spełniła swój obywatelski obowiązek, wykazując udział duży, zarówno w stosunku do wyborów w 1922 jak i do wyborów samorządowych. Przeciętnie głosowało do 70 % a w niektórych okręgach, jak na Pomorzu, na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskiem, do 80 % uprawnionych. Zwłaszcza Górny Śląsk wykazał niezwykle silne zainteresowanie, a udział w głosowaniu dochodził w niektórych miejscowościach do 100 % — to znaczy, że wszyscy uprawnieni do głosowania spełnili obowiązek obywatelski.

W miastach agitacja była niezwykle ożywiona, nie przekraczała jednak nigdzie ram zakreślonych przez ordynację wyborczą. Na ogół podkreślić należy wielki udział w wyborach robotników i włościan. Na Pomorzu, w Poznaniu i na Górnym Śląsku żywa działalność i wielki udział w głosowaniu wykazali Niemcy, którzy do biur wyborczych niejednokrotnie zwozili samochodami nawet chorych obywateli. Agitacja komunistyczna we wszystkich śródmiejskich Polskiej zakończyła się zarówno w Łodzi jak w Warszawie, Zagłębiu Dąbrowskiem i Małopolsce zupełnym niepowodzeniem.

Do chwili zamknięcia numeru z niektórymi obwodów nie otrzymaliśmy jeszcze ostatecznych wyników, pomimo specjalnej służby informacyjnej, jaka zorganizowaliśmy, by naszym Czytelnikom dać jak najwcześniej możliwie całkowity wynik wyborów. Jednak te cztery, które zdołaliśmy zebrać, umożliwiają zdanie sobie w przybliżeniu sprawy układu sił.

Wyniki wyborów z innych dzielnic Polski są jeszcze tak niedokładne, że podawanie nadeszłych cyfr nie dawałoby właściwego obrazu. Jednakowoż już teraz można z wielkim prawdopodobieństwem twierdzić, że lista rządowa prawie we wszystkich okręgach uzyskała największą liczbę głosów.

Byłom. (WTB.) Urzędowa niemiecka agencja telegraficzna, t. z. Biuro Wolffa, podaje wiadomość, że niedzielne wybory polskie odbyły się w zupełnym spokoju. Zwłaszcza w Województwie Śląskiem nie miały miejsca żadne wykroczenia antyniemieckie. Wszyscy wyborcy, także niemieccy, oddali głosy bez wywierania na nich nacisku z żadnej strony.

(Powyższy głos urzędowej niemieckiej agencji telegraficznej jest ważny dla tego, że niechybnie w prasie niemieckiej spotkać się będziemy z twierdzeniami o „antyniemieckim terrorze wyborczym.” — Redakcja.)

Do chwili puszczenia numeru pod prasę, nadeszły z poszczególnych okręgów wyborczych następujące wyniki:

Okręg Katowice:

Lista 1 (Chrz. Zjed. Pracy) miasto Katowice 15.664
powiat Katowice 26.671
42.335

Telegram Policji.

Do Przewodniczącego Towarzystwa Polskich Przemysłowców na ręce p. Minierskiego
Szpandawa, Lynestr. 17.

Według doniesienia straży pożarnej żądania, stawione przez prezydenta policji, oddział II, wykonane nie zostały. Dzisiejsze przedstawienie odbyć się nie może.
Rewler policyjny 142.

Lista 2 (P. P. S.) miasto Katowice	5.638
powiat Katowice	15.308
	20.946
Lista 18 (Niemcy) miasto Katowice	24.276
powiat Katowice	30.504
	54.780
Lista 36 (komuniści) miasto Katowice	1.757
powiat Katowice	7.905
	9.662
Lista 37 (Blok katolicki) miasto Katowice	10.196
powiat Katowice	20.054
	30.250

Okręg Król. Huta.

Lista 1 (Chrz. Narodowe Zjednoczenie Pracy)	
Król. Huta miasto	9.320
Świętochłowice	27.637
Tarnowskie Góry	8.381
Lubliniec	4.161
	49.499

Lista 2 (P. P. S.)	
Król. Huta	3.208
Świętochłowice	8.546
Tarnowskie Góry	1.827
Lubliniec	875
	14.456

Lista 18 (Niemcy) Król. Huta	19.996
Świętochłowice	32.126
Tarn. Góry	10.240
Lubliniec	6.480
	68.842

Lista 38 (Blok katolicki) Król. Huta	3.741
Świętochłowice	15.644
Tarn. Góry	7.056
Lubliniec	5.220
	31.661

Okręg Bielsko.

Lista 1 (Nar. Chrz. Zjednoczenie Pracy)	
Powiat Pszczyna (brak wyników z 16 okr.)	17.645
„ Rybnik	30.706
„ Bielsko miasto	1.216
„ Bielsko powiat	9.266
„ Cieszyn	18.612
	77.448

Lista 2 (PPS.)	
Powiat Pszczyna	7.862
„ Rybnik	7.142
„ Bielsko miasto	2.676
„ Bielsko powiat	15.694
„ Cieszyn	9.118
	42.492

Lista 18 (Niemcy)	
Powiat Pszczyna	14.351
„ Rybnik	22.579
„ Bielsko miasto	4.661
„ Bielsko powiat	7.547
„ Cieszyn	2.688
	51.826

Lista 38 (Blok katolicki):	
Powiat Pszczyna	14.902
„ Rybnik	24.991
„ Bielsko miasto	395
Powiat Bielsko	1.505
„ Cieszyn	1.411
	43.204

Oczywiście, że wobec takiego postawienia sprawy odegranie sztuki teatralnej, pomimo wielkich wysiłków z strony towarzystwa, odbyć się nie mogło. Policja jak widzimy, chciała tutaj wobec towarzystwa polskiego zastosować przepisy, które dotyczą jedynie przedsiębiorstw teatralnych i kinowych itp. Oczywiście takich żądań nigdy nie stawiała wobec towarzystw niemieckich.
Dokończymy na drugiej stronie.